

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SCENARIUSZE LEKCJI Z JĘZYKA POLSKIEGO

TECHNIKUM ZAOCZNE

Opracowała: mgr Maria Magdalena Michalak

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SCENARIUSZ LEKCJI Z JĘZYKA POLSKIEGO

Czas realizacji: 2 x 45min

TEMAT LEKCJI: *SNY I WIDZENIA W III CZ. DZIADÓW ADAMA MICKIEWICZA.*

CEL OGÓLNY:

Kształcenie umiejętności interpretacji tekstu literackiego

CELE SZCZEGÓŁOWE (w formie operacyjnej):

Uczeń:

- zna treść snów i widzeń występujących w III cz. Dziadów A. Mickiewicza,
  - zna definicję słów: widzenie, mistycyzm, metafizyka,
  - rozumie uniwersalną wymowę dramatu,
  - potrafi przywołać widzenia i sny występujące w utworze,
  - potrafi interpretować wskazane sceny (Prolog, scenę IV – widzenie Ewy, scenę V – widzenie ks. Piotra, scenę VI – sen Senatora).
- **METODY NAUCZANIA:** wykład informacyjny, pogadanka, praca z tekstem literackim, dyskusja
- **FORMY REALIZACJI:** indywidualna i zbiorowa
- **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:** wybrane sceny z *III cz. Dziadów*, *Słownik terminów literackich* pod red. Sławińskiego

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PRZEBIEG LEKCJI

WSTĘP

- a) Zapoznanie słuchaczy z tematem i celami lekcji.
- b) Wprowadzenie do tematu:
  - wskazanie, że sny i widzenia odgrywają w konstrukcji *III cz. Dziadów* szczególną rolę,
  - romantycy przywiązywali duże znaczenie do wizji i marzeń sennych, które były:
    - odzwierciedleniem życia wewnętrznego jednostki,
    - środkiem porozumienia między światem żywych, a obszarem metafizyki.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA LEKCJI

LP.	REALIZACJA TEMATU	CZYNNOŚCI SŁUCHACZA
1.	Sny i widzenia w <i>III cz. Dziadów</i>	1. Wymieniają sny i widzenia występujące w dramacie A. Mickiewicza, np. sen Konrada w celi (<i>Prolog</i>), sen Senatora (<i>scena VI</i>), widzenie Ewy (<i>scena IV</i>), widzenie ks. Piotra (<i>scena V</i>).
2.	Odczytanie i analiza <i>sceny VI</i> wg podanych przez nauczyciela poleceń: - określ konstrukcję <i>sceny VI</i> , - dokonaj analizy <i>pierwszej części sceny VI</i> (dyskusja diabłów): <ul style="list-style-type: none"> • wskaż miejsce i czas wydarzeń, • przekaż treść rozmowy diabłów, • scharakteryzuj Nowosilcowa, • określ rolę diabłów w tej części sceny, - dokonaj analizy <i>drugiej części sceny VI</i> (sen Senatora): <ul style="list-style-type: none"> • podaj definicję słowa <i>widzenie</i>, 	1. Odczytują z podziałem na role <i>scenę VI</i> . 2. Analizują poszczególne części sceny w dwóch grupach: (pierwsza część sceny VI – grupa I) (druga część sceny VI – grupa II). 3. Formułują wnioski i przedstawiają je.

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

LP.	REALIZACJA TEMATU	CZYNNOŚCI SŁUCHACZA
	<ul style="list-style-type: none"> • omów konstrukcję „Widzenia Senatora”, • przekaz treść snu Nowosilcowa, <p>- omów ostatnią kwestię wygłoszaną przez diabły (sformułuj wnioski).</p> <p>Praca w grupach</p>	
3.	<p>Analiza <i>sceny IV</i> według następujących zagadnień:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskaż czas i miejsce akcji, - opowiedz treść widzenia Ewy, - dokonaj interpretacji tego widzenia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odczytują na głos <i>scenę IV</i> i odpowiadają na pytania. 2. Interpretują widzenie i zapisują notatkę.
1.	<p>Analiza <i>sceny V- Widzenie ks. Piotra:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wskaż miejsce akcji, - wymień obrazy symboliczne pojawiające się w <i>Widzeniu</i> (praca w grupach) - wyjaśnij pojęcie „mesjanizm”, - dokonaj, za autorem, interpretacji <i>Widzenia</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyjaśniają pojęcie mesjanizm za <i>Słownikiem terminów literackich</i>, 2. Odczytują <i>scenę V</i> i dokonują jej analizy, podając następujące sformułowania: <ul style="list-style-type: none"> grupa I – widzi drogi, którymi polska młodzież wywożona jest na Sybir. Tylko jedno dziecię uszło z życiem o mistycznym imieniu „czterdzieści i cztery”. Ono będzie zbawicielem narodu, mesjaszem, tak jak Chrystus. grupa II – męczeństwo narodu polskiego na wzór Chrystusa. grupa III – droga krzyżowa, która symbolizuje drogę Polski do wolności.

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PODSUMOWANIE LEKCJI

ZAGADNIENIA UTRWAŁAJĄCE. POWTÓRZENIE NABYTYCH WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI	NOTATKA DLA SŁUCHACZA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Formułowanie wniosków po dokonanej analizie <i>sceny V</i> dramatu. 2. Wyjaśnienie funkcji motywu snu i widzenia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Widzenie ks. Piotra</i> wyraża ideę mesjanizmu stworzoną przez Mickiewicza, <ul style="list-style-type: none"> - poeta ukazał Polskę jako mesjasza narodów i przypisał jej wyjątkowe posłannictwo dziejowe. 2. Funkcje motywu snu i widzenia: <ul style="list-style-type: none"> - emanacja stanów wewnętrznych bohatera, - sposób oceny rzeczywistości, - odzwierciedla osobowość bohaterki oraz jej postrzeganie świata (sen Ewy), - poznanie przyszłości – ma charakter proroczy (<i>widzenie ks. Piotra</i>), - sen odkrywa prawdę o człowieku – sen obnaża go (sen Senatora).

ZADANIE DOMOWE

Zinterpretuj sen Konrada w celi (Prolog).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA

SŁUCHACZ UMIE LUB POTRAFI

:

- odczytać sens wydzielonych fragmentów,
- nazwać uczucia, stany emocjonalne bohaterów analizowanych utworów,
- wyjaśnić znaczenie słów: widzenie, mistycyzm, metafizyka,
- interpretować utwór literacki na podstawie jego analizy,
- zrozumieć uniwersalną wymowę dramatu,
- interpretować wskazane sceny (scenę IV – widzenie Ewy, scenę V – widzenie ks. Piotra, scenę VI – sen Senatora).

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SCENARIUSZ LEKCJI Z JĘZYKA POLSKIEGO

Czas realizacji: **2 x 45min**

TEMAT LEKCJI: *JAK BOLESŁAW PRUS I JAN TWARDOWSKI MÓWIĄ O MIŁOŚCI? ANALIZA PORÓWNAWCZA NOWELI „KAMIZELKA” I WIERSZA „SPIESZMY SIĘ ...”*

CEL OGÓLNY:

Kształcenie umiejętności interpretacji tekstu literackiego

CELE SZCZEGÓŁOWE (w formie operacyjnej):

Uczeń:

- umie określić problematykę utworów,
- potrafi odczytać sens wydzielonych fragmentów,
- potrafi nazwać uczucia, stany emocjonalne ludzi,
- umie określić podmiot liryczny i sytuację liryczną,
- potrafi interpretować utwór literacki na podstawie jego analizy,
- umie postawić tezę, dobrać argumenty, przeprowadzić prawidłowe wnioskowanie.

CELE WYCHOWAWCZE

- kształcenie postaw moralnych.

- **METODY NAUCZANIA:** praca z tekstem literackim, dyskusja
- **FORMY REALIZACJI:** indywidualna i grupowa
- **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:** nowela „*Kamizelka*” B. Prusa (fragmenty), wiersz J. Twardowskiego „*Spieszmy się ...*” (fragmenty), papier, pisaki pod red. Sławińskiego

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PRZEBIEG LEKCJI

WSTĘP

- a) Przypomnienie wiadomości dotyczących utworów okresu pozytywizmu i realizowanych przez pisarzy w nich haseł,
- b) Nawiązanie do tematu związanego z przygotowaniem do pisania własnego tekstu. Przypomnienie zasady 5 palców.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA LEKCJI

LP.	REALIZACJA TEMATU	CZYNNOŚCI SŁUCHACZA
1.	Zapoznanie się z fragmentami tekstów (B. Prusa „Kamizelka” i J. Twardowskiego „Spieszmy się...”).	Słuchacze czytają fragmenty tekstów literackich.
2.	<p>Wstępne rozpoznanie obu tekstów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazanie podobieństw utworów, • postaw ludzi, • podobieństw sytuacji, • podobieństw rekwizytów. <p>Pracują w 3- osobowych grupach.</p>	<p>Słuchacze w grupach :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazują na wspólny topos utworów (śmierć i miłość), • omawiają motywacje kierujące ludźmi, ich relacje z ukochanymi, postawy życiowe, • wskazują na podobieństwo sytuacji: choroba prowadząca do śmierci w „Kamizelce”, śmierć lub rozstanie w „Spieszmy się ...”, • wskazują na podobieństwo rekwizytów: kamizelka, buty, telefon głuchy.

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

LP.	REALIZACJA TEMATU	CZYNNOŚCI SŁUCHACZA
3.	<p>Omówienie zachowań męża i żony w noweli „Kamizelka”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Co wywoływało niepokój męża i jakie było jego zachowanie wobec żony? • Co dawało mu nadzieję na wyzdrowienie? • Jaka była postawa żony wobec męża? • Jaką tajemnicę skrywała żona? 	<p>Słuchacze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizują postawę męża. Odpowiadają na postawione pytania, cytując odpowiednie fragmenty noweli, • analizują postawę żony wobec męża i próbują wyjaśnić jej zachowanie, • zapisują wnioski ustalone w grupach i prezentują na forum.
4.	<p>Ponowne czytanie fragmentu wiersza J. Twardowskiego „<i>Spieszmy się...</i>”</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnianie słów: <i>spieszmy się kochać ludzi</i>, • interpretacja całego wiersza. 	<p>Słuchacze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisują swoje propozycje, następnie odczytują je, • dokonują w grupach interpretacji wiersza, następnie zapisują na planszy najtrafniejsze spostrzeżenia.

PODSUMOWANIE LEKCJI

ZAGADNIENIA UTRWALAJĄCE. POWTÓRZENIE NABYTYCH WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI	NOTATKA DLA UCZNIĄ
3. Formułowanie wniosków po dokonanej analizie obu utworów:	<p>Słuchacze formułują wnioski. Ich propozycje są następujące:</p> <p>a) oba utwory są podobne ze względu na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisywaną sytuację i ujęcie miłości, - rolę rekwizytów (kamizelka, buty, telefon głuchy – przedmioty należące do osób, które odchodzą), - prosty sposób wyrażania uczuć,

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ZAGADNIENIA UTRWALAJĄCE. POWTÓRZENIE NABITYCH WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI	NOTATKA DLA UCZNIĄ
	<p>- związek pomiędzy ulotnością, kruchością życia i miłością w obu utworach, - konieczność pielęgnowania i okazywania uczuć, b) słowa poety: „Spieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą...” są zachętą do okazywania miłości. Uczucia, w tym miłość, są najważniejsze. Życie jest zbyt kruche i nieprzewidywalne, więc nie należy zwlekać z ich okazywaniem.</p>

ZADANIE DOMOWE

Napisz wypracowanie nt. „Jak Bolesław Prus i Jan Twardowski mówią o miłości? Porównaj podany fragment noweli „Kamizelka” z wierszem „Spieszmy się...”, zwracając uwagę na sytuację i wzajemne relacje osób ukochanych, sposób wyrażania uczuć i postawę życiową”.

PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA

SŁUCHACZ UMIE LUB POTRAFI

- odczytać sens wydzielonych fragmentów,
- nazwać uczucia, stany emocjonalne bohaterów analizowanych utworów,
- interpretować utwór literacki na podstawie jego analizy,
- postawić tezę, dobrać argumenty, przeprowadzić prawidłowe wnioskowanie.